

Doporučení pro Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

- Věnovat pozornost hledání efektivních mechanismů desegregace škol. Průběžně sledovat a analyzovat vytváření spádových obvodů jednotlivých škol. Motivovat zřizovatele škol k realizaci ucelené koncepce vzdělávání žáků ze znevýhodněných lokalit na úrovni obce. Neomezovat se jen na podporu škol, které v současné době vzdělávají žáky ze znevýhodněného prostředí ve vyšší míře, ale vytvářet podporu pro vzdělávání těchto žáků ve všech školách. Desegregační mechanismy a podpora sociálně znevýhodněných žáků musí být ve vzájemné rovnováze.
- Pokračovat v poskytování dotačních titulů, které se v praxi osvědčují, ovšem více zohledňovat časový horizont, který je potřeba pro implementaci opatření na úrovni školy a zajištění jejich udržitelnosti. Je potřeba zajistit vyšší stabilitu finančních zdrojů. Nerezignovat ve školách na dlouhodobé cíle, ale stanovit a sledovat dílčí kroky vedoucí k jejich naplňování. Stanovit na úrovni strategických dokumentů menší množství reálných cílů s jasně definovanými mechanismy jejich naplňování a monitorování.
- Cíleně budovat síť umožňující dostupnost školních specialistů. Neponechávat vznik sítě školních specialistů samovolnému vývoji, ale napomáhat jejich profesnímu rozvoji. Podporovat začínající specialisty, vytvářet trvalé pracovní pozice a napomáhat profesnímu rozvoji a vytváření sítě školních psychologů, školních speciálních pedagogů a sociálních pedagogů. Rozvíjet profesionalitu oborů, jako je školní psychologie, speciální pedagogika zaměřená na činnost školních speciálních pedagogů běžných škol a další. Usilovat o rovnoměrnější rozmístění těchto specializovaných pracovníků ve školách. Zajistit trvale udržitelné pracovní podmínky pro pedagogické pracovníky v podpůrných profesích (školní asistenti, asistenti pedagoga).
- Vytvářet metodickou podporu pro školy vzdělávající žáky z vyloučeného prostředí, např. budováním sítě pilotních škol, které mohou být využity k lepšímu monitoringu efektivity jednotlivých opatření. Mohou také sloužit jako inspirace pro ostatní školy. Věnovat pozornost vytváření metodické podpory a kvalitních výukových materiálů pro rozvoj jazykových kompetencí dětí a žáků v předškolním a základním vzdělávání.
- Hledat způsoby, kterými by se školám otevřely možnosti intenzivněji podporovat žáky, jejichž rodiče zatím nespolupracují (např. nenavštíví s dítětem poradenské zařízení, nedají souhlas s vyšetřením apod.).
- Ověřit možnosti zapojit ve třídě plošně asistenta pedagoga zejména v prvních ročnících základní školy.
- Připravit a aktivně nabízet profesní rozvoj pedagogů v oblasti cíleného rozvíjení slovní zásoby a jazykových dovedností žáků (nejen pro žáky cizince).
- Poskytovat školám, které hledají vhodné strategie a finanční zdroje pro vzdělávání žáků ze znevýhodněného prostředí, projektovou, evaluační a administrativní podporu. Zprostředkovávat školám zkušenosti zahraničních škol a hledat cesty, jak ověřovat poznatky mezinárodního pedagogického výzkumu v oblasti vzdělávání žáků ze znevýhodněného prostředí v českém kontextu a uvádět je do praxe českých škol.
- Resortní výzkum zaměřit na mapování jazykové situace a možnosti podpory jazykových kompetencí sociálně znevýhodněných žáků, zjišťování příčin nevyužitého potenciálu pro podporu sociálně znevýhodněných žáků v konkrétních lokalitách a uplatňování takových strategií a aktivit, které přispějí k větší aktivizaci rodin těchto žáků a k lepšímu pochopení významu vzdělávání pro úspěch jejich dětí v životě.
- Vzhledem k neoddělitelnosti otázky vzdělávání od sociální problematiky se zaměřovat na meziřesortní spolupráci a koordinovaný přístup.